

DİN FELSEFESİNİN
ANA KONULARI

İSLAM DÜŞÜNCESİNDEN
SEÇME METİNLER 5

DİN FELSEFESİNİN ANA KONULARI

İSLAM DÜŞÜNCESİNDEN
SEÇME METİNLER 5

DİNÎ ÇEŞİTLİLİK

EDİTÖRLER

ERCAN ALKAN & RAHİM ACAR

ÖLÜM ve SONRASI

EDİTÖR

HÜMEYRA ÖZTURAN

KÜRE YAYINLARI / 319. Kitap
Felsefe 26

Din Felsefesinin Ana Konuları İslam Düşüncesinden Seçme Metinler 5

Proje Koordinatörleri **Rahim Acar & M. Cüneyt Kaya**

Editörler

Dinî Çeşitlilik: Ercan Alkan & Rahim Acar
Ölüm ve Sonrası: Hümeyra Özturan

© Küre Yayınları, 2023

Birinci Basım Aralık 2023

ISBN 978-625-9414-42-3 (Tk)
978-625-9414-46-1 (5. cilt)

TC Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika no: 15813

Kapak Uygulama **Zeyd Karaaslan**
Tasarım Uygulama **Recep Önder**

Baskı/Cilt ACK Ajans
Sertifika No: 53569
Mahmutbey Mah. Tasocağı Yolu Cad.
Agaoğlu-212 Myoffice No: 344
Bağcılar/İstanbul
Tel: 0212 635 35 55

KÜRE YAYINLARI

Vefa Cad. No: 48 Kat: 3
Fatih / İstanbul
Tel 0212 520 66 41-42
www.kureyayinlari.com
kure@kureyayinlari.com
f t i y kureyayinlari

İÇİNDEKİLER

Bu Ciltte Metinlerine Yer Verilen Düşünürler	9

--- DİNİ ÇEŞİTLİLİK ---

Giriş	25
1. Dinî Çeşitliliğin Kavramsal Çerçevesi	25
2. Dinî Çeşitlilik Vakiasının Anlaşılması ve Yorumlanması	26
3. Klasik İslam Düşüncesindeki Yaklaşımların Tasnifi	28
A. Teolojik Yaklaşım ve Dinî Dışlayıcılık	29
B. Epistemolojik Yaklaşım ve Dinî Kapsayıcılık	30
C. Ontolojik Yaklaşım ve Dinî Çoğulculuk	32

Metinler

Mâtürîdî & İbnü'l-Cevzî & Kiyâ el-Herrâsî & Fahreddin er-Râzî & Bikâ'î & Bursevî & Âlûsî	
Kur'ân ve Tefsirde Ehl-i Kitap ve Fetret Ehli	49

Kâdî Abdülcebâr	
Mükellefin Sorumlu Tutulduğu Fiiller	61

Nesefî	
İslam Daveti Kendilerine Ulaşmayanlar	68

Abdülkâhir el-Bağdâdî	
İslam Daveti Kendilerine Ulaşmayanlar	70

İhvân-ı Safâ	
Dinin Tekliğı, Hükümlerin ve Fırkaların Farklılığı	73

Ebû Temmâm	
Yetmiş Üç Fırka Hadisinin Yorumu: Bilkuvve Şeytanlar ve Fırkalar	79
Abdülkâhîr el-Bağdâdî	
İslam Topluluğu ve Ümmetinin Tanımı ve Kapsamı	82
Şehristânî	
Doğrunun Tekliğinden Hak Fırkanın Biricikliğine	86
Şemseddin el-Makdisî	
Çoğulculuktan Dışlayıcılığa Yetmiş Üç Fırka Hadisi	89
Gazzâlî	
Tekfir ve İlahî Rahmetin Genişliği	92
Âmirî	
Kurtuluşa Erenler Kimlerdir?	100
Fârâbî	
Dinî Çoğulculuk ile Dinî Kapsayıcılık Arasında	106
Gazzâlî	
İnsanlar Niçin Farklı Tanrı Tasavvurlarına Sahip?	114
İbnü'l-Arabî	
İnançlar ve Durumlar	122
Cîlî & Nâblusî	
Dinlerin ve İbadetlerin Hakikati	135
İbnü'l-Fârız & Fergânî	
İnanç Formları ve Mutlak Birlik	162

--- ÖLÜM ve SONRASI ---

Giriş	183
1. Ölüm Nedir? Ölüm İyi midir Kötü müdür?	184
2. Ölümden Sonra Hayat Var mıdır?	186
3. Ölümün Epistemolojisi: Ölüme Dair Akfî Bilgi Mümkün mü?	187
4. Diriliş Bedensel mi Yoksa Ruhsal mı Olacak?	189
5. Yeniden Dirilen Bedenin Bireysel Kimliği Meselesi	191
6. Ölümden Sonra Hayatta Neler Olacak?	193
7. Ruhgöçü	196
8. Çocukların, Hayvanların ve Akfî Engeli Olanların Âhiretteki Durumu	198

Metinler

Kindî

Ölümün Kötü Olmadığına Dair 201

Ebû Bekr er-Râzî

Ölüm Korkusu Üzerine 204

İbn Miskeveyh

Ölüm Korkusu, Mahiyeti ve Nefsin Ölümden Sonraki Durumu 208

Gazzâlî

Ölümün Hakikati, Ölümün Acı Verici Oluşu ve Ölümün
Hakikatine Dair Rüya Yoluyla Bilgi Edinme 214

Fahredden er-Râzî

Ölümden Sonra Hayatın Varlığına Dair Akli ve İknâî Deliller 224

Kuşeyrî

Sûfilerin Ölüm Deneyimleri 235

Âmirî

Âhiret Hayatına Dair Farklı Telakkiler 241

İbn Rüşd

Âhirete Dair Bilginin Niteliği Üzerine 246

Ferrâ

Âhiret Ahvâlini Yorumlamaktan Kaçınmak 255

İbn Sînâ

Dirilişin Sadece Cismanî Olacağı İddiasının Geçersizliğine Dair 261

Gazzâlî

Ölüm Sonrasına Dair Akli Argümanların Geçersizliğine Dair 268

Cüveynî

Öldükten Sonra Dirilme 277

İbnü'l-Melâhimî

Dirilişte Bireysel Kimliğin Devamı ve Hayvanların Dirilişi 280

Âmidî

Dirilişin Keyfiyeti 292

Fârâbî

Âhiret 299

İbn Sînâ

Ölüm Sonrası İnsanların Durumları 305

Hayyât	
Cennet ve Cehennemın Sonsuzluđu	309
İbnü'l-Arabî	
Nebevî Bilgi ve Berzah	312
İbn Sînâ	
Ruhgöçünün Reddi	320
Fahredden er-Râzî	
Ruhgöçünün Reddi	328
Eş'arî	
Çocukların ve Hayvanların Akıbeti	336
Kâdî Abdülcebâr	
Müşrik Çocuklarının Âhiretteki Durumu	339
Dizin	345